Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL JEAN RICHARD DE LA TOUR
prezentate la 6 martie 2025[1]

Cauza C-549/23

American Express Europe SA,
American Express Carte France SA,
Visa Europe Ltd,
MasterCard Europe SA,
Autoriteit Consument en Markt,
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV
cu participarea
International Card Services BV

[cerere de decizie preliminară formulată de College van Beroep voor het bedrijfsleven (Curtea de Apel pentru Contencios Administrativ în materie Economică, Țările de Jos)]

„Trimitere preliminară – Servicii de plată în cadrul pieței interne – Regulamentul (UE) 2015/751 – Comisioane interbancare pentru tranzacțiile de plată cu cardul – Plafon pentru valoarea acestor comisioane – Remunerații primite de un partener de comarcare de la o schemă de plată cu cardul – Aplicarea respectivului plafon acestor remunerații – Deducerea comisionului de servicii perceput comercianților – Deducerea valorii prestațiilor furnizate de partenerul de comarcare”

I. Introducere

1. În zona euro, în a doua jumătate a anului 2023, 56 % dintre plățile fără numerar au fost efectuate prin intermediul unui card bancar și au avut o valoare medie de aproximativ 40 de euro pe tranzacție[2].

2. Concurența în materie de carduri bancare are loc între două modele de afaceri. Pe de o parte, schemele cvadripartite de plată cu cardul sunt în mare măsură majoritare pe piață[3]. În cadrul acestei organizări intervin titularul cardului bancar (1) care plătește o cotizație instituției financiare (2) care emite acest card (denumit în continuare „emitentul”) și comerciantul (3) plătit

[1] Limba originală: franceza.

[2] A se vedea comunicatul de presă al Băncii Centrale Europene (BCE) din 25 iulie 2024 privind statisticile plăților în al doilea semestru al anului 2023, disponibil la următoarea adresă de internet: https://www.ecb.europa.eu/press/stats/paysec/html/ecb.pis2023_1~10a5662f81.en.html. A se vedea de asemenea anexa la acest comunicat.

[3] A se vedea raportul special 01/2025 al Curții de Conturi a Uniunii Europene, Plățile digitale în UE – S-au realizat progrese în a le face mai sigure, mai rapide și mai puțin costisitoare, în pofida lacunelor persistente, disponibil la următoarea adresă de internet: https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2025-01/SR-2025-01_RO.pdf, punctul 7 (p. 9).

prin intermediul cardului, care plătește un comision de servicii instituției financiare (4) care furnizează comerciantului mijloacele [4] de a accepta plata cu cardul (denumit în continuare „acceptantul”). Organizarea menționată este completată de o schemă de plată cu cardul, precum MasterCard sau Visa, care compensează și lichidează tranzacțiile dintre emitenții și acceptanții respectivi în schimbul plății unor comisioane de către aceștia. Pentru a compensa faptul că emitentul suportă mai multe costuri și riscuri (în special asigurări și rambursări în caz de fraudă sau de neplată, plata imediată chiar dacă plata este amânată pentru titularul cardului) decât acceptantul (punerea la dispoziție a soluțiilor de plată), acesta din urmă plătește emitentului un comision interbancar care face obiectul Regulamentului (UE) 2015/751 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2015 privind comisioanele interbancare pentru tranzacțiile de plată cu cardul [5].

3. Pe de altă parte, există scheme tripartite de plată cu cardul care cuprind titularul cardului, comerciantul și o schemă de plată cu cardul acceptant-emitent, întrucât regrupează cele două funcții în cadrul său. În consecință, acestea nu sunt supuse reglementării privind comisionul interbancar. American Express face parte din acest tip de scheme tripartite de plată cu cardul.

4. Pe baza acestor scheme tripartite de plată cu cardul, s-au dezvoltat modele de afaceri în care intervin, pe lângă cei trei protagoniști pe care tocmai i-am menționat, terți precum un prestator de servicii de plată cu licență, un partener de comarcare sau un agent. Pentru aceste variante ale schemelor tripartite de plată cu cardul, din care face parte situația contractuală cu care este sesizată Curtea, Regulamentul 2015/751 prevede că ele trebuie considerate scheme cvadripartite de plată cu cardul.

5. Prezenta trimitere preliminară va oferi Curții posibilitatea de a clarifica modul în care trebuie pusă în aplicare în mod concret această asimilare prevăzută de Regulamentul 2015/751 între schemele cvadripartite de plată cu cardul, pe de o parte, și schemele tripartite de plată cu cardul cu extindere prin comarcare, pe de altă parte, în special în ceea ce privește limitarea cuantumului comisionului interbancar.

6. Astfel, Curtea a avut deja ocazia să statueze că nu era necesar ca un partener de comarcare să acționeze în calitate de emitent în sensul articolului 2 punctul 2 din Regulamentul 2015/751 pentru ca schema tripartită de plată cu cardul cu care a încheiat un acord să fie considerată o schemă cvadripartită de plată cu cardul [6]. Prezenta cauză va permite clarificarea modului în care normele prevăzute pentru plafonarea comisionului interbancar într-o schemă cvadripartită se aplică unei scheme tripartite cu extindere prin comarcare.

7. Vom propune Curții să răspundă la întrebările adresate de College van Beroep voor het bedrijfsleven (Curtea de Apel pentru Contencios Administrativ în materie Economică, Țările de Jos) ținând seama de obiectivele Regulamentului 2015/751, și anume ajungerea la o aplicare coerentă a normelor în materie de concurență în privința comisioanelor interbancare, îmbunătățirea funcționării pieței interne și reducerea costului tranzacțiilor de plată cu cardul pentru consumatori.

[4] Un terminal de plată electronică sau o soluție de plată cu cardul pe internet sau cu telefonul mobil.

[5] JO 2015, L 123, p. 1.

[6] A se vedea Hotărârea din 7 februarie 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66).

II. Dreptul Uniunii

8. Considerentele (10), (28), (29), (31) și (32) ale Regulamentului 2015/751 au următorul cuprins:

„(10) Comisioanele interbancare sunt comisioane care se aplică de obicei între prestatorii de servicii de plată care acceptă cardul, pe de o parte, și prestatorii de servicii de plată care emit cardul și care aparțin unei anumite scheme de plată cu cardul, pe de altă parte. Comisioanele interbancare reprezintă partea cea mai importantă a comisioanelor percepute comercianților de către prestatorii de servicii de plată acceptanți pentru fiecare tranzacție de plată cu cardul. La rândul lor, comercianții includ respectivele costuri legate de carduri, așa cum fac cu restul costurilor pe care le suportă, în prețurile generale ale bunurilor și serviciilor. Concurența dintre schemele de plată cu cardul pentru a convinge prestatorii de servicii de plată să emită cardurile lor duce la creșterea comisioanelor interbancare pe piață, mai degrabă decât la scăderea acestora, situație care contrastează cu efectul obișnuit de disciplină a prețurilor pe care îl produce concurența într-o economie de piață. În plus față de aplicarea coerentă a normelor în materie de concurență comisioanelor interbancare, reglementarea acestor taxe ar îmbunătăți funcționarea pieței interne și ar contribui la reducerea costurilor de tranzacționare pentru consumatori.

[…]

(28) […] Multe dintre sistemele cvadripartite de carduri de plată folosesc un comision interbancar explicit, în majoritatea cazurilor multilateral. Pentru a recunoaște existența comisioanelor interbancare implicite și a contribui la crearea unor condiții de concurență echitabile, schemele tripartite de plată cu cardul care folosesc prestatori de servicii de plată ca emitenți sau acceptanți ar trebui considerate drept scheme cvadripartite de plată cu cardul și ar trebui să respecte aceleași reguli, în timp ce normele privind transparența și alte măsuri legate de regulile comerciale ar trebui să se aplice tuturor prestatorilor. […]

(29) Serviciul emitent se bazează pe o relație contractuală între emitentul instrumentului de plată și plătitor, indiferent dacă emitentul deține sau nu fonduri în numele plătitorului. Emitentul pune la dispoziția plătitorului carduri de plată, autorizează tranzacții la terminale sau la dispozitive echivalente acestora și poate garanta plata către acceptant pentru tranzacții conforme cu regulile schemei relevante. Prin urmare, simpla distribuție a cardurilor de plată sau a serviciilor tehnice, cum ar fi simpla prelucrare și stocare de date, nu constituie o emitere.

[…]

(31) Este important să se asigure faptul că dispozițiile privind comisioanele interbancare ce urmează să fie plătite sau încasate de către prestatorii de servicii de plată nu sunt eludate prin fluxuri alternative de comisioane către emitenți. Pentru a evita acest lucru, «compensarea netă» a comisioanelor plătite sau încasate de către emitent, inclusiv a eventualelor comisioane pentru acordarea autorizațiilor, de la sau către o schemă de plată cu cardul, un acceptant sau orice alt intermediar ar trebui să fie considerată drept comision interbancar. La calcularea comisionului interbancar, pentru a verifica dacă există sau nu o eludare, ar trebui să se ia în considerare suma totală a plăților sau a stimulentelor primite de către un emitent de la o schemă de plată cu cardul în ceea ce privește tranzacțiile reglementate, din care să se scadă comisioanele plătite de către emitent schemei de plată cu cardul. Plățile, stimulentele și comisioanele luate în considerare ar putea fi directe (și anume

în funcție de volum sau în funcție de tranzacție) sau indirecte (inclusiv stimulentele de piață, bonusurile, rabaturile pentru atingerea anumitor volume ale tranzacțiilor). Atunci când se verifică dacă sunt eludate dispozițiile prezentului regulament, ar trebui să se țină cont, în special, de profiturile emitenților care rezultă din programe speciale desfășurate în comun de emitenți și schemele de plată cu cardul, precum și de veniturile din procesare, din acordarea licenței și alte comisioane care constituie venituri pentru schemele de plată cu cardul. […]

(32) Consumatorii nu sunt în general conștienți de comisioanele plătite de comercianți pentru instrumentul de plată pe care îl utilizează. În același timp, o serie de practici de stimulare aplicate de către emitenți (cum ar fi vouchere de călătorie, bonusuri, rabaturi, refuzuri la plată, asigurări gratuite etc.) pot să îi orienteze pe consumatori către utilizarea instrumentelor de plată, generând astfel comisioane cu o valoare ridicată pentru emitenți. Pentru a contracara acest fenomen, măsurile care impun restricții privind comisioanele interbancare ar trebui să se aplice doar cardurilor de plată care au devenit produse de masă și pe care comercianților le este greu, în general, să le refuze, întrucât sunt emise și utilizate pe scară largă (și anume, cardurile de debit și de credit de consum). Pentru a favoriza funcționarea eficace a pieței în segmentele nereglementate ale sectorului și a limita transferul activităților dinspre segmentele reglementate ale sectorului către cele nereglementate, este necesar să se adopte o serie de măsuri, inclusiv privind separarea sistemului și a infrastructurii, orientarea plătitorului de către beneficiarul plății și acceptarea selectivă de instrumente de plată de către beneficiarul plății.”

9. Articolul 1 din Regulamentul 2015/751, intitulat „Domeniul de aplicare”, inclus în capitolul I din acest regulament, intitulat „Dispoziții generale”, prevede la alineatele (3) și (5):

„(3) Capitolul II nu se aplică în cazul:

[…]

(c) tranzacțiilor cu carduri de plată emise de scheme tripartite de plată cu cardul.

[…]

(5) Atunci când o schemă tripartită de plată cu cardul acordă o licență altor prestatori de servicii de plată pentru emiterea de instrumente de plată cu cardul sau acceptarea tranzacțiilor de plată cu cardul, sau pentru ambele operațiuni, sau emite instrumente de plată cu cardul împreună cu un partener de comarcare sau prin intermediul unui agent, acesta este considerat ca fiind o schemă cvadripartită de plată cu cardul. […]”

10. Articolul 2 din regulamentul menționat are următorul cuprins:

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

[…]

2. «emitent» înseamnă un prestator de servicii de plată care încheie un contract conform căruia îi furnizează plătitorului un instrument de plată pentru a iniția și a prelucra tranzacțiile de plată cu cardul ale plătitorului;

[…]

10. «comision interbancar» înseamnă un comision plătit pentru fiecare tranzacție directă sau indirectă (prin intermediul unei terțe părți) între emitentul și acceptantul implicați într-o tranzacție de plată cu cardul. Compensarea netă sau altă remunerație convenită face parte din comisionul interbancar;

11. «compensare netă» înseamnă cuantumul total net al plăților, rabaturilor sau stimulentelor primite de către un emitent de la schema de plată cu cardul, de la acceptant sau de la orice alt intermediar în legătură cu tranzacții de plată cu cardul sau activități conexe;

12. «comision de servicii perceput comercianților» înseamnă un comision plătit acceptantului de către beneficiarul plății în legătură cu tranzacții de plată cu cardul;

[…]

17. «schemă cvadripartită de plată cu cardul» înseamnă o schemă de plată cu cardul în care tranzacțiile de plată cu cardul se execută din contul de plăți al unui plătitor către contul de plăți al unui beneficiar al plății prin intermediul schemei, al emitentului (din partea plătitorului) și al acceptantului (din partea beneficiarului plății);

18. «schemă tripartită de plată cu cardul» înseamnă o schemă de plată cu cardul în care sistemul însuși prestează servicii de acceptare și de emitere și tranzacțiile de plată cu cardul sunt efectuate din contul de plăți al unui plătitor către contul de plăți al unui beneficiar al plății din cadrul schemei. Atunci când o schemă tripartită de plată cu cardul acordă o licență altor prestatori de servicii de plată pentru emiterea instrumentelor de plată cu cadrul sau acceptarea tranzacțiilor de plată cu cardul sau pentru ambele operațiuni, sau emite instrumente de plată cu cardul împreună cu un partener de comarcare sau prin intermediul unui agent, aceasta este considerată ca fiind o schemă cvadripartită de plată cu cardul;

[…]

24. «prestator de servicii de plată» înseamnă orice persoană fizică sau juridică autorizată să furnizeze serviciile de plată enumerate în anexa la Directiva 2007/64/CE[7] sau recunoscută ca emitent de monedă electronică în conformitate cu articolul 1 alineatul (1) din Directiva 2009/110/CE[8]. Un prestator de servicii de plată poate să fie un emitent sau un acceptant ori poate avea ambele calități;

[…]

30. «marcă de plată» înseamnă orice denumire, termen, semn, simbol sau o combinație a acestora în formă materială sau digitală, capabilă să desemneze schema de plată cu cardul în care sunt efectuate tranzacțiile de plată cu cardul;

7 Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 97/7/CE, 2002/65/CE, 2005/60/CE și 2006/48/CE și de abrogare a Directivei 97/5/CE (JO 2007, L 319, p. 1). Directiva 2007/64 a fost abrogată prin Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 2002/65/CE, 2009/110/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010, și de abrogare a Directivei 2007/64/CE (JO 2015, L 337, p. 35).

8 Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind accesul la activitate, desfășurarea și supravegherea prudențială a activității instituțiilor emitente de monedă electronică, de modificare a Directivelor 2005/60/CE și 2006/48/CE și de abrogare a Directivei 2000/46/CE (JO 2009, L 267, p. 7).

[…]

32. «comarcare (co-branding)» înseamnă includerea a cel puțin unei mărci de plată și a cel puțin unei mărci, alta decât de plată, pe același instrument de plată cu cardul;

[…]”

11. Articolul 4 din Regulamentul 2015/751, inclus în capitolul II din acesta, intitulat „Comisioane interbancare”, privește „[c]omisioanele interbancare pentru tranzacțiile cu cardul de credit de consum” și prevede:

„Prestatorii de servicii de plată nu oferă și nici nu solicită un comision interbancar per tranzacție mai mare de 0,3 % din valoarea tranzacției pentru nicio tranzacție cu cardul de credit. […]”

12. Articolul 5 din regulamentul menționat, intitulat „Interzicerea eludării”, inclus de asemenea în acest capitol II, prevede:

„În sensul aplicării plafoanelor menționate la articolele 3 și 4, orice remunerație convenită, inclusiv compensația netă, cu un obiect sau efect echivalent […] comisionului interbancar, primită de emitent de la o schemă de plată cu cardul, de la acceptant sau de la orice alt intermediar în legătură cu tranzacții de plată sau activități conexe, este considerată ca făcând parte din comisionul interbancar.”

III. Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

13. American Express Europe SA și American Express Carte France SA (denumite în continuare, în mod colectiv sau individual, „Amex”) operează o schemă tripartită de plată cu cardul, în timp ce MasterCard Europe SA (denumită în continuare „MasterCard”) și Visa Europe Ltd (denumită în continuare „Visa”) operează o schemă cvadripartită de plată cu cardul.

14. În cursul anului 2010, Amex și Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV (denumită în continuare „KLM”) au încheiat un parteneriat de comarcare pentru perioada cuprinsă între 1 iunie 2011 și 1 iunie 2019. În temeiul acestui parteneriat, Amex emite carduri de credit comarcate pentru consumatori și întreprinderi, iar achizițiile realizate prin intermediul acestor carduri dau dreptul la „mile”, cumpărate de Amex, în programul de fidelitate al KLM. Acest program de fidelitate, susținut de „mile” dobândite de asemenea la cumpărarea de zboruri KLM sau la achiziții de la parteneri ai KLM, permite cumpărarea de zboruri sau de servicii de la KLM. Amex a plătit societății KLM nu numai o primă de semnare, ci și: a) sume anuale pentru utilizarea mărcilor comerciale și pentru accesul la programul de fidelitate, b) un procent din taxele percepute de la titularul cardului pentru card și accesoriile acestuia, c) un procent din cheltuielile efectuate cu cardul și d) comisioane pentru cumpărarea de „mile”.

15. În cursul anului 2018, în urma unei cereri de ofertă, KLM a ales din nou Amex ca partener pentru programul de comarcare. Noile convenții au limitat remunerațiile plătite de Amex, în afară de prima de semnare, la sumele prevăzute la literele a) și d) enunțate la punctul 14 din prezentele concluzii.

16. În luna mai 2017, Autoriteit Consument en Markt (Autoritatea pentru Consumatori și Piețe, Țările de Jos) (denumită în continuare „ACM”) a deschis o anchetă cu privire la acest parteneriat și a obligat Amex, sub sancțiunea unor penalități cu titlu cominatoriu, prin decizia din 6 martie 2019, să respecte plafonul de 0,3 % din valoarea tranzacției pe o bază anuală și pe tranzacție, prevăzut de Regulamentul 2015/751 pentru comisionul interbancar. Pentru a calcula cuantumul comisioanelor interbancare plătite de Amex către KLM, care depășeau cu mult plafonul de 0,3 %, ACM a adunat, în legătură cu o perioadă de patru ani de program, pentru fiecare an, toate remunerațiile plătite de Amex și a împărțit această sumă la volumul plăților efectuate prin intermediul cardurilor comarcate. Amex și KLM au contestat această decizie din 6 martie 2019 și au solicitat măsuri provizorii în cadrul procedurii privind măsurile provizorii.

17. Prin decizia din 24 iulie 2019, judecătorul delegat cu luarea măsurilor provizorii a suspendat somația sub penalitate cu titlu cominatoriu impusă Amex pentru motivul că metoda reținută de ACM nu permitea deducerea din totalul remunerațiilor plătite de Amex către KLM a valorii „milelor” cumpărate de Amex.

18. Prin decizia din 22 ianuarie 2020, ACM a declarat nefondate criticile formulate de Amex și de KLM împotriva somației sub penalitate cu titlu cominatoriu pentru motivul, pe de o parte, că toate remunerațiile primite de KLM trebuie calificate drept „compensare netă”, fără a fi necesar să se stabilească faptul că aceste remunerații au un obiect sau un efect echivalent comisionului interbancar, și, pe de altă parte, că contravaloarea „milelor” cumpărate de Amex nu poate fi dedusă din totalul remunerațiilor plătite KLM.

19. Prin decizia din 21 decembrie 2020, ACM a recuperat de la Amex o penalitate cu titlu cominatoriu în cuantum de 10 milioane de euro. Deși acceptă metoda utilizată de Amex, ACM contestă valoarea „milelor” reținută de Amex din cauza existenței unor „mile” neutilizate de titularii de carduri.

20. Rechtbank Rotterdam (Tribunalul Rotterdam, Țările de Jos) a considerat acțiunile formulate de Amex și de KLM ca fiind întemeiate și a anulat deciziile din 22 ianuarie 2020 și din 21 decembrie 2020 pentru motivul că schema tripartită de plată cu cardul cu un partener de comarcare era supusă dispozițiilor articolului 4 din Regulamentul 2015/751 coroborat cu articolul 5 din acest regulament și că, în consecință, trebuia să se dovedească faptul că comisioanele plătite unui partener de comarcare au un efect sau un obiect echivalent comisionului interbancar pentru a putea fi considerate un comision interbancar. Instanța menționată a apreciat de asemenea că acest efect trebuia evaluat nu din perspectiva stimulării emiterii și a utilizării de carduri de credit comarcate în relația Amex-KLM, astfel cum procedase ACM, ci din perspectiva pieței interne și a costurilor de tranzacție pentru consumatori.

21. Amex, Visa, MasterCard, KLM și ACM au declarat apel împotriva acestei decizii. A fost admisă cererea de intervenție în apel formulată de societatea International Card Services BV (denumită în continuare „ICS”), care intervine în calitate de emitent pentru Visa și MasterCard.

22. Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la principiul și la modalitățile de aplicare a articolelor 4 și 5 din Regulamentul 2015/751 în cazul plăților efectuate printr-o schemă tripartită de plată cu cardul unui partener de comarcare care nu este un emitent în sensul acestei reglementări. În plus, în ipoteza în care articolele menționate ar fi aplicabile, aceasta ridică problema posibilității sau a imposibilității de a deduce din cuantumul total al sumelor primite de KLM valoarea „milelor” cumpărate de Amex și comisioanele de servicii plătite de KLM.

23. În aceste condiții, College van Beroep voor het bedrijfsleven (Curtea de Apel pentru Contencios Administrativ în materie Economică) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 2 punctul 11 din Regulamentul [2015/751] trebuie interpretat, pentru aplicarea dispozițiilor de fond din acest regulament, în sensul că cuantumul total net al plăților, rabaturilor sau stimulentelor primite de către un partener de comarcare de la o schemă tripartită de plată cu cardul în legătură cu tranzacții de plată cu cardul sau cu activități conexe trebuie considerat ca fiind o compensare netă, chiar dacă acest partener de comarcare nu acționează în calitate de emitent?

2) Articolul 4 din [Regulamentul 2015/751] coroborat cu articolul 2 punctul 10 a doua teză [din acest regulament] trebuie interpretat în sensul că compensarea netă intră direct în domeniul de aplicare al articolului 4 [menționat]?

3) Articolul 5 din [Regulamentul 2015/751] trebuie interpretat în sensul că acesta se referă și la comisioane, inclusiv compensarea netă, pe care un partener de comarcare le primește de la o schemă de plată cu cardul, dacă partenerul de comarcare nu acționează în calitate de emitent?

4) a. Articolul 5 din [Regulamentul 2015/751] trebuie interpretat în sensul că un comision, inclusiv compensarea netă, pe care un partener de comarcare îl primește în legătură cu tranzacții de plată sau cu activități conexe are un obiect echivalent cu comisionul interbancar, dacă acest comision urmărește extinderea activităților schemei de plată cu cardul?

   b. Articolul 5 din [Regulamentul 2015/751] trebuie interpretat în sensul că un comision, inclusiv compensarea netă, pe care un partener de comarcare îl primește în legătură cu tranzacții de plată sau cu activități conexe are un efect echivalent cu comisionul interbancar, dacă acest comision urmărește extinderea activităților schemei de plată cu cardul?

   c. În cazul unui răspuns negativ la [a patra întrebare literele a și b], se pune întrebarea care sunt criteriile și/sau factorii pe baza cărora trebuie să se evalueze dacă un comision, inclusiv compensarea netă, pe care un partener de comarcare îl primește în legătură cu tranzacții de plată sau cu activități conexe, are un obiect sau efect echivalent cu comisionul interbancar?

5) Articolul 5 din [Regulamentul 2015/751] trebuie interpretat în sensul că un comision trebuie considerat, pentru aplicarea articolului 4 din [acest] regulament, ca făcând parte din comisionul interbancar atunci când comisionul are un obiect echivalent cu comisionul interbancar?

6) Articolul 2 punctul 11 din [Regulamentul 2015/751] trebuie interpretat în sensul că un comision perceput comercianților, plătit de un partener de comarcare unei scheme tripartite de plată cu cardul, poate fi dedus din plățile, rabaturile sau stimulentele primite de partenerul de comarcare de la schema de plată cu cardul în legătură cu tranzacții de plată cu cardul sau cu activități conexe?

7) a. Articolul 2 punctul 11 din [Regulamentul 2015/751] trebuie interpretat în sensul că nu numai comisioanele monetare ale partenerului de comarcare, ci și costurile sau contravaloarea economică a unei prestații a partenerului de comarcare pot fi deduse din cuantumul total pe care acesta din urmă le primește de la schema de plată cu cardul?

b. În cazul unui răspuns afirmativ la [a șaptea întrebare litera a], care sunt criteriile pe baza cărora trebuie stabilită această valoare?”

24. Amex, KLM, ACM, MasterCard, Visa, ICS, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise. Aceste părți și-au prezentat observațiile orale în ședința care a avut loc la 12 decembrie 2024.

IV. Analiză

A. Cu privire la prima întrebare preliminară

25. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere urmărește să afle în esență dacă sumele plătite de Amex către KLM cu titlu de remunerație pentru contractul de parteneriat de comarcare constituie o compensare netă în sensul articolului 2 punctul 11 din Regulamentul 2015/751, în condițiile în care KLM nu este un emitent.

26. Amintim că Regulamentul 2015/751, astfel cum indică titlul său, are ca scop reglementarea comisioanelor interbancare pentru tranzacțiile de plată cu cardul. Acesta definește comisioanele respective ca fiind comisioanele plătite pentru fiecare tranzacție directă sau indirectă (prin intermediul unei terțe părți) între emitentul și acceptantul implicați într-o tranzacție de plată cu cardul. Compensarea netă sau altă remunerație convenită face parte din comisionul interbancar [9]. Astfel, faptul de a califica remunerațiile drept „compensare netă” determină intrarea acestor remunerații în calculul comisionului interbancar, care este plafonat prin Regulamentul 2015/751 [10]. Cu toate acestea, schemele tripartite de plată cu cardul nu sunt supuse acestei limitări [11], cu excepția cazului în care este vorba despre o schemă tripartită de plată cu cardul cu extindere prin comarcare, printre altele [12].

27. Răspunsul la întrebarea instanței de trimitere se poate deduce destul de ușor din jurisprudența Curții. Astfel, în Hotărârea din 7 februarie 2018, American Express [13], Curtea a statuat că articolul 1 alineatul (5) din Regulamentul 2015/751 trebuie interpretat în sensul că, în cadrul unui acord între un partener de comarcare sau un agent, pe de o parte, și o schemă tripartită de plată cu cardul, pe de altă parte, nu este necesar ca acest partener de comarcare sau acest agent să acționeze în calitate de emitent, în sensul articolului 2 punctul 2 din acest regulament, pentru a se considera că schema menționată emite instrumente de plată cu cardul împreună cu un partener de comarcare sau prin intermediul unui agent și, prin urmare, pentru ca aceasta să fie considerată ca fiind o schemă cvadripartită de plată cu cardul, în sensul celei dintâi dintre aceste dispoziții [14].

[9] A se vedea articolul 2 punctul 10 din Regulamentul 2015/751.

[10] A se vedea articolele 3 (tranzacții cu cardul de debit) și 4 (tranzacții cu cardul de credit) din Regulamentul 2015/751.

[11] A se vedea articolul 1 alineatul (3) litera (c) din Regulamentul 2015/751.

[12] A se vedea articolul 1 alineatul (5) din Regulamentul 2015/751.

[13] C-304/16, EU:C:2018:66.

[14] A se vedea Hotărârea din 7 februarie 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, punctul 73 și punctul 1 din dispozitiv).

28. Prin acea hotărâre, Curtea a confirmat asimilarea parțială a schemelor tripartite de plată cu cardul cu extindere prin comarcare cu schemele cvadripartite de plată cu cardul, inclusiv atunci când partenerul de comarcare nu este un emitent. Aceasta nu a reținut, așadar, analiza propusă de Amex care, în cauza în care s-a pronunțat hotărârea menționată, întemeindu-se pe textul considerentului (28) al Regulamentului 2015/751 [15], care nu menționează decât una dintre cele trei ipoteze prevăzute la articolul 1 alineatul (5) din acest regulament, susținea că asimilarea nu se aplica decât în această ipoteză, și anume atunci când partenerul de comarcare era un emitent.

29. Prin urmare, articolul 2 punctul 11 din Regulamentul 2015/751, care definește „compensarea netă" ca fiind cuantumul total net al plăților, rabaturilor sau stimulentelor primite de către un emitent de la schema de plată cu cardul, de la acceptant sau de la orice alt intermediar în legătură cu tranzacții de plată cu cardul sau activități conexe, trebuie interpretat în lumina acestei asimilări parțiale.

30. Pentru a deduce consecințele acestei asimilări parțiale atunci când nu există un emitent în afara schemei de plată cu cardul, este necesară o interpretare a articolului 2 punctul 11 din Regulamentul 2015/751 care să țină seama atât de modul de redactare, cât și de contextul acestei dispoziții și de obiectivele urmărite de acest regulament.

31. În primul rând, referirea, în definiția „compensării nete", la sumele primite de emitent poate sugera la prima vedere că, în lipsa unui asemenea emitent, situație care se regăsește într-o schemă tripartită de plată cu cardul cu extindere prin comarcare, astfel cum a fost analizată de instanța de trimitere, această definiție nu se poate aplica. În schimb, într-o logică de asimilare parțială cu o schemă cvadripartită de plată cu cardul, este evident că partenerul de comarcare este cel care constituie intervenientul suplimentar. În plus, definiția menționată indică faptul că sumele primite de la schema de plată cu cardul sunt cele luate în considerare. Or, într-o schemă tripartită de plată cu cardul cu extindere prin comarcare, prin ipoteză, o asemenea schemă de plată cu cardul există. În consecință, considerăm că sumele primite de partenerul de comarcare de la schema de plată cu cardul corespund compensării nete.

32. În al doilea rând, obiectivul Regulamentului 2015/751 este clar: este vorba despre ajungerea la o aplicare coerentă a normelor în materie de concurență în privința comisioanelor interbancare, îmbunătățirea funcționării pieței interne și reducerea costului tranzacțiilor de plată cu cardul pentru consumatori [16]. Or, asimilarea parțială are ca efect să supună anumite scheme tripartite de plată cu cardul normelor capitolului II din acest regulament referitoare printre altele la limitarea comisioanelor interbancare, din care fac parte compensările nete.

33. Astfel, interpretarea definiției „compensării nete" într-un context de asimilare parțială cu o schemă cvadripartită de plată cu cardul trebuie să țină seama de acest obiectiv de reducere a costurilor de plată cu cardul. Curtea a statuat deja că nu se poate exclude posibilitatea ca un anumit tip de cost sau de beneficiu să fie identificat ca reprezentând un comision interbancar implicit, în sensul considerentului (28) al Regulamentului 2015/751, fără ca partenerul de comarcare cu care schema tripartită de plată cu cardul a încheiat un acord să fie în mod necesar implicat în activitatea de emitere a acestei scheme [17].

[15] Acest considerent enunță printre altele că, „[p]entru a recunoaște existența comisioanelor interbancare implicite și a contribui la crearea unor condiții de concurență echitabile, schemele tripartite de plată cu cardul care folosesc prestatori de servicii de plată ca emitenți sau acceptanți ar trebui considerate drept scheme cvadripartite de plată cu cardul și ar trebui să respecte aceleași reguli".

[16] A se vedea considerentul (10) al Regulamentului 2015/751.

[17] A se vedea Hotărârea din 7 februarie 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, punctul 71).

34. Acest lucru conduce la o interpretare largă a noțiunii de „compensare netă” în acest context, potrivit căreia ea ar acoperi cuantumul total net al plăților, rabaturilor sau stimulentelor primite de partenerul de comarcare printre altele de la schema de plată cu cardul.

35. În plus, astfel cum arată ACM, Comisia, în raportul său privind aplicarea Regulamentului 2015/751, prevăzut la articolul 17 din acesta din urmă, enunță că compensarea netă, în contextul unei scheme tripartite de plată cu cardul cu extindere, corespunde cuantumului total net al plăților, rabaturilor și stimulentelor primite de partenerul de comarcare sau de agent [18].

36. În consecință, propunem să se răspundă la prima întrebare preliminară că articolul 2 punctul 11 din Regulamentul 2015/751 coroborat cu articolul 1 alineatul (5) din acest regulament trebuie interpretat în sensul că compensarea netă corespunde cuantumului total net al plăților, rabaturilor sau stimulentelor primite de partenerul de comarcare printre altele de la schema tripartită de plată cu cardul cu extindere prin comarcare, chiar dacă partenerul de comarcare nu este un emitent.

B. Cu privire la a doua întrebare preliminară

37. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 4 din Regulamentul 2015/751 coroborat cu articolul 2 punctul 10 a doua teză din acesta trebuie interpretat în sensul că compensarea netă intră în mod direct în domeniul de aplicare al acestui articol 4.

38. În definiția „comisionului interbancar” prevăzută la articolul 2 punctul 10 din Regulamentul 2015/751, compensarea netă sau altă remunerație convenită face parte din comisionul interbancar. În acest temei, ele intră, așadar, în mod direct sub incidența articolului 4 din acest regulament, care limitează cuantumul comisionului interbancar la 0,3 % din valoarea tranzacției pentru orice tranzacție cu cardul de credit.

39. Cu toate acestea, numai Amex și KLM se opun acestei interpretări, susținând că ar echivala cu lipsirea de utilitate a articolului 5 din regulamentul menționat, care prevede o normă de interzicere a eludării acestei limitări vizând în mod expres compensarea netă.

40. Astfel, îndoiala provine din faptul că această normă de interzicere a eludării prevede că, pentru a fi considerate ca făcând parte din comisionul interbancar, remunerațiile convenite, printre care compensarea netă, trebuie să aibă un efect sau un obiect echivalent comisionului interbancar.

41. Așadar, în timp ce asimilarea compensării nete cu comisionul interbancar se face necondiționat în definiția acestuia din urmă, ea este, în schimb, supusă unei condiții de obiect sau de efect echivalent în cadrul normei de interzicere a eludării. Prin urmare, simpla interpretare literală nu pare suficientă pentru a răspunde la a doua întrebare a instanței de trimitere.

[18] A se vedea Raportul din 29 iunie 2020 privind aplicarea Regulamentului (UE) 2015/751 privind comisioanele interbancare pentru tranzacțiile de plată cu cardul [SWD(2020) 118 final], disponibil, în limba engleză, la următoarea adresă de internet: https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2021-10/IFR_report_card_payment.pdf, p. 13.

42. În propunerea inițială de regulament a Comisiei [19], compensarea netă nu era prezentă în definiția „comisionului interbancar” și nu apărea decât în cadrul normei de interzicere a eludării de la articolul 5, care prevedea că „orice compensație netă […] este considerată ca făcând parte din comisionul interbancar”: nu se punea problema unui efect sau a unui obiect echivalent. În schimb, articolele 3 și 4, care stabilesc limitele normei privind plafonarea comisionului interbancar, prevedeau că „prestatorii de servicii de plată nu oferă și nici nu solicită un comision interbancar […] sau o altă remunerație convenită cu obiect sau efect echivalent”.

43. Astfel, încă de la început, compensarea netă era asimilată comisionului interbancar, nu în definiția sa, ci în cadrul normei de interzicere a eludării, și nu era supusă, în acest temei, obligației de a avea un efect sau un obiect echivalent. Pe de altă parte, erau avute în vedere alte remunerații care trebuiau să aibă un efect sau un obiect echivalent comisionului interbancar pentru a intra în calculul limitei. În consecință, era prevăzută o împărțire clară între, pe de o parte, comisionul interbancar, din care făcea parte compensarea netă, supusă direct plafonului și, pe de altă parte, „celelalte remunerații”, care erau limitate numai dacă aveau un obiect sau un efect echivalent comisionului interbancar.

44. Interpretarea teleologică a Regulamentului 2015/751 oferă indicații în același sens. Astfel, considerentul (28) al acestui regulament evocă posibilitatea unor comisioane interbancare implicite în schemele tripartite de plată cu cardul care folosesc prestatori de servicii de plată. Acesta precizează că, pentru a contribui la crearea unor condiții de concurență echitabile, aceste scheme trebuie să respecte aceleași reguli ca și schemele cvadripartite de plată cu cardul. Or, evocând comisioane interbancare implicite, acest considerent face referire la remunerații care trebuie să fie limitate ca atare, iar nu numai dacă au un efect sau un obiect echivalent unui comision interbancar direct. Amintim că Curtea a statuat că această asimilare a unor astfel de scheme tripartite cu schemele cvadripartite trebuia să se aplice de asemenea în cazul schemelor tripartite cu extindere prin comarcare sau prin intermediul unui agent pentru a asigura respectarea obiectivelor Regulamentului 2015/751 [20]. Prin urmare, considerentul menționat, astfel cum a fost interpretat de Curte, conduce la concluzia că compensarea netă în ipoteza unei scheme tripartite de plată cu cardul cu extindere intră în mod direct sub incidența limitării prevăzute la articolul 4 din acest regulament.

45. Considerentul (31) al regulamentului menționat permite confirmarea acestei interpretări. Astfel, făcând referire la compensarea netă, el arată că aceasta trebuie să fie „considerată drept comision interbancar”, fără a evoca necesitatea ca ea să aibă un efect sau un obiect echivalent acestuia din urmă. Faptul că acest considerent evocă riscurile de eludare nu este suficient, în opinia noastră, pentru a repune în discuție faptul că modul său de redactare afirmă în mod clar că compensarea netă trebuie considerată comision interbancar.

46. Propunem, în consecință, să se răspundă la a doua întrebare preliminară că articolul 4 din Regulamentul 2015/751 coroborat cu articolul 2 punctul 10 a doua teză din acest regulament trebuie interpretat în sensul că compensarea netă intră în mod direct în domeniul de aplicare al acestui articol 4.

[19] Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind comisioanele interbancare pentru operațiunile de plată pe bază de card, prezentată de Comisie la 24 iulie 2013 [COM(2013) 550 final].

[20] A se vedea Hotărârea din 7 februarie 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, punctele 71 și 73).

C. Cu privire la a treia întrebare preliminară

47. Instanța de trimitere ridică problema dacă, în esență, remunerațiile, inclusiv compensarea netă, primite de un partener de comarcare care nu este emitent de la o schemă de plată cu cardul sunt supuse normei de interzicere a eludării instituite prin articolul 5 din Regulamentul 2015/751.

48. Întrucât propunem Curții să răspundă la a doua întrebare preliminară că aceste remunerații intră în domeniul de aplicare al articolului 4 din regulamentul menționat, vom propune să se răspundă la această a treia întrebare numai cu titlu subsidiar.

49. În temeiul clauzei de asimilare prevăzute la articolul 1 alineatul (5) din Regulamentul 2015/751, schemele tripartite de plată cu cardul cu extindere prin comarcare sunt supuse acelorași norme precum cele aplicabile schemelor cvadripartite de plată cu cardul. Prin urmare, norma privind interzicerea eludării prevăzută la articolul 5 din acest regulament devine aplicabilă acestor scheme în aceleași condiții precum cele reținute pentru articolul 4 din regulamentul menționat, și anume că remunerațiile primite de partenerul de comarcare sunt cele care trebuie analizate pentru a stabili dacă, întrucât au un efect sau un obiect echivalent comisionului interbancar, acestea trebuie considerate comision interbancar supus plafoanelor prevăzute la articolele 3 și 4 din același regulament.

50. Prin urmare, se pare că, în această ipoteză, norma de interdicție a eludării instituită la articolul 5 din Regulamentul 2015/751 se suprapune cu limitarea directă a comisionului interbancar prevăzută la articolul 4 din regulamentul menționat. Totuși, acest lucru nu înseamnă că, în această ipoteză, limitarea directă prevăzută la articolul 4 nu se aplică remunerațiilor plătite partenerului de comarcare. În plus, pot exista remunerații care nu sunt compensări nete care pot avea un efect sau un obiect echivalent comisionului interbancar.

51. Prin urmare, propunem să se răspundă instanței de trimitere că articolul 5 din Regulamentul 2015/751 trebuie interpretat în sensul că intră în domeniul său de aplicare remunerațiile, inclusiv compensarea netă, primite de un partener de comarcare, chiar și atunci când acesta nu este un emitent.

D. Cu privire la a patra și la a cincea întrebare preliminară

52. Prin intermediul celei de a patra și al celei de a cincea întrebări, pe care propunem să le examinăm împreună, instanța de trimitere solicită Curții în esență să se pronunțe cu privire la modalitățile de aplicare a normei de interzicere a eludării instituite la articolul 5 din Regulamentul 2015/751.

53. La fel ca în cazul întrebării precedente, răspunsul la aceste întrebări este doar subsidiar, întrucât compensarea netă intră, în opinia noastră, în mod direct sub incidența limitării instituite la articolul 4 din regulamentul menționat.

54. În opinia noastră, răspunsul la aceste întrebări ale instanței de trimitere se deduce, în parte, cu ușurință din însăși interpretarea articolului 5 din Regulamentul 2015/751. Astfel, pentru a fi considerate ca făcând parte din comisionul interbancar, remunerațiile, printre care compensarea netă, trebuie să aibă un obiect sau un efect echivalent acestuia. Pe de altă parte, această analiză este aplicabilă atât schemelor cvadripartite de plată cu cardul, cât și schemelor tripartite de plată cu cardul cu extindere, întrucât acest articol nu efectuează o distincție între ele.

55. Așadar, criteriul reținut este alternativ: este suficient ca remunerațiile percepute să aibă fie un obiect, fie un efect echivalent comisionului interbancar pentru a fi considerate astfel.

56. Dacă revenim la obiectivul Regulamentului 2015/751, în ceea ce privește norma de interzicere a eludării plafoanelor stabilite, astfel cum este explicată în considerentul (31) al acestui regulament, el constă în a evita ca dispozițiile privind comisioanele interbancare, în special limitarea acestora, să fie eludate prin fluxuri alternative de comisioane către emitenți. Considerentul (32) al regulamentului menționat adaugă că, pe de o parte, consumatorii nu sunt în general conștienți de comisioanele plătite de comercianți pentru instrumentul de plată utilizat și, pe de altă parte, că practicile de stimulare aplicate de emitenți, precum voucherele de călătorie, pot să îi orienteze către utilizarea instrumentelor de plată, generând comisioane cu o valoare ridicată pentru emitenți.

57. Prin urmare, limitarea comisioanelor interbancare în mod direct prin aplicarea articolului 4 din Regulamentul 2015/751 sau prin intermediul normei de interzicere a eludării urmărește să încadreze stimulentele pentru utilizarea unui anumit instrument de plată. Astfel cum indică instanța de trimitere în întrebările sale, extinderea activităților schemei de plată cu cardul poate corespunde obiectului sau efectului menționate la articolul 5 din acest regulament.

58. Temerea că toate operațiunile de promovare a emiterii de carduri de plată ar intra în domeniul de aplicare al articolului 4 din Regulamentul 2015/751 este, în opinia noastră, nefondată. Astfel, pentru ca acest articol 4 să se aplice, trebuie să existe, pe de o parte, un parteneriat de comarcare sau un contract de agent de care este legată operațiunea de promovare și, pe de altă parte, o tranzacție între acest partener sau acest agent și o schemă tripartită de plată cu cardul. Prin urmare, criteriul extinderii activităților schemei de plată cu cardul este un criteriu util pentru a verifica lipsa eludării în cursul examinării de la caz la caz a situațiilor care vor fi prezentate instanței naționale.

59. În schimb, criteriul efectului asupra pieței, astfel cum este propus în esență în observațiile prezentate de Visa, de KLM și de Amex, care evocă necesitatea de a dovedi o disfuncționalitate a pieței echivalentă celei produse de comisioanele interbancare în schemele cvadripartite, nu este relevant. Astfel, prin asimilarea schemelor tripartite de plată cu cardul cu extindere cu schemele cvadripartite de plată cu cardul în ceea ce privește limitarea comisioanelor interbancare, legiuitorul Uniunii a ales, în Regulamentul 2015/751, în mod clar să prezume că disfuncționalitatea pieței este identică în cele două ipoteze pentru a le supune unei limitări obiective, cu scopul de a remedia această disfuncționalitate a pieței.

60. Propunem, așadar, să se răspundă la a patra și la a cincea întrebare preliminară că articolul 5 din Regulamentul 2015/751 trebuie interpretat în sensul că, pe de o parte, orice remunerație convenită, inclusiv compensarea netă, care are fie un obiect, fie un efect echivalent comisionului interbancar, primită de un partener de comarcare de la o schemă de plată cu cardul, de la un acceptant sau de la orice alt intermediar în legătură cu tranzacții de plată sau cu activități conexe, este considerată ca făcând parte din comisionul interbancar și, pe de altă parte, criteriul extinderii activităților schemei de plată cu cardul este relevant pentru evaluarea acestui obiect sau a acestui efect echivalent.

E. Cu privire la a şasea întrebare preliminară

61. Prin intermediul celei de a şasea întrebări, instanţa de trimitere solicită să se stabilească în esenţă dacă articolul 2 punctul 11 din Regulamentul 2015/751 trebuie interpretat în sensul că comisionul de servicii plătit de partenerul de comarcare, atunci când acesta intervine în calitate de comerciant care utilizează servicii din schema tripartită de plată cu cardul, poate fi dedus din plăţile, rabaturile sau stimulentele primite de el de la această schemă în legătură cu tranzacţii de plată cu cardul sau cu activităţi conexe.

62. Articolul 2 punctul 11 din Regulamentul 2015/751 defineşte „compensarea netă” ţinând seama de definiţia „comisionului de servicii perceput comercianţilor”, care este prevăzută la articolul 2 punctul 12 din regulamentul menţionat. Astfel, acest comision de servicii este definit ca un comision plătit acceptantului de către beneficiarul plăţii în legătură cu tranzacţiile de plată cu cardul.

63. Dificultatea provine din faptul că, pe de o parte, într-o schemă tripartită de plată cu cardul, funcţiile de acceptant şi de emitent sunt asigurate de o singură entitate, şi anume schema, şi că, pe de altă parte, partenerul de comarcare, care trebuie considerat emitent pentru a permite aplicarea plafonării comisionului interbancar, poate fi de asemenea un beneficiar, şi anume un comerciant care utilizează servicii ale schemei.

64. Totuşi, aşa cum arată Comisia, MasterCard, Visa şi ACM, răspunsul la această întrebare trebuie să fie negativ. Astfel, comisionul de servicii plătit de partenerul de comarcare nu are legătură cu parteneriatul încheiat cu schema de plată cu cardul, întrucât ar putea fi plătit unei alte scheme de plată cu cardul. În schimb, includerea acestuia, pentru a-l deduce, în calculul compensării nete ar consolida stimularea partenerului de comarcare pentru a dezvolta activitatea schemei de plată cu cardul, ceea ce este contrar obiectivelor Regulamentului 2015/751 [21].

65. În consecinţă, propunem să se răspundă la a şasea întrebare preliminară că articolul 2 punctul 11 din Regulamentul 2015/751 trebuie interpretat în sensul că comisionul de servicii perceput comercianţilor nu poate fi dedus din plăţile, reducerile şi stimulentele pe care acesta din urmă le primeşte, în calitate de partener de comarcare, de la o schemă tripartită de plată cu cardul cu extindere prin comarcare, în legătură cu tranzacţii de plată cu cardul sau cu activităţi conexe.

F. Cu privire la a şaptea întrebare preliminară

66. Instanţa de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 2 punctul 11 din Regulamentul 2015/751 trebuie interpretat în sensul că permite, în scopul calculării compensării nete, să se deducă din suma totală primită de partenerul de comarcare de la schema de plată cu cardul nu numai remuneraţiile monetare plătite de partenerul de comarcare, ci şi costurile sau contravaloarea economică a unei prestaţii a partenerului de comarcare. Dacă este cazul, instanţa menţionată ridică problema criteriilor pe baza cărora se stabileşte această valoare.

67. Trebuie amintit că, înainte de toate, instanţa de trimitere va trebui să stabilească faptul că prestaţiile în cauză au legătură cu tranzacţiile de plată cu cardul sau cu activităţi conexe.

[21] În plus, Curtea de Conturi a identificat trei studii care sugerează că comisioanele de servicii, altele decât comisioanele interbancare, nu sunt neglijabile sau chiar că primele au crescut atunci când cele din urmă au fost plafonate (a se vedea raportul special citat la nota de subsol 3 din prezentele concluzii, anexa II şi figura 9).

68. Definiția „compensării nete” se referă numai la cuantumul total net al plăților, rabaturilor și stimulentelor primite de un emitent de la schema de plată cu cardul. Astfel, noțiunile de plată, de rabat și de stimulent trebuie să fie aceleași indiferent dacă este vorba despre sumele primite de emitent sau de partenerul de comarcare sau despre cele pe care el le plătește schemei, care trebuie deduse din aceste sume primite.

69. Pentru a se prevala de interpretarea atât largă, cât și strictă a acestor noțiuni, părțile și persoanele interesate subliniază riscul de eludare a limitării comisionului interbancar. Primele (KLM, Amex) arată că neluarea în considerare a prestațiilor pentru calculul compensării nete ar determina părțile să utilizeze un astfel de mecanism de stimulare pentru a eluda această limitare în favoarea emitenților. Dimpotrivă, cele din urmă (Visa, ACM) consideră că trebuie să se rețină numai plățile monetare care constituie o valoare verificabilă în mod obiectiv, în condițiile în care valoarea prestațiilor poate fi majorată în mod artificial pentru a reduce cuantumul compensării nete și, așadar, pentru a eluda plafonul comisionului interbancar.

70. Dorința de a avea o normă ușor de aplicat prin intermediul unei interpretări care se limitează la a include în compensarea netă plățile monetare este de înțeles. Astfel, în ședință, ACM a convenit că este extrem de cronofag și de dificil pentru ea să verifice respectarea plafonului în cazul prestațiilor nemonetare. Această interpretare este întărită de faptul că, în considerentul (31) a treia teză al Regulamentului 2015/751, cuvântul „comisioane” este cel utilizat pentru a indica ceea ce trebuie dedus din suma totală a plăților sau a stimulentelor primite de către un emitent de la o schemă de plată cu cardul. Astfel, acest termen nu se referă la o prestație, ci la o plată monetară.

71. Totuși, o asemenea interpretare ar echivala cu limitarea domeniului de aplicare al articolului 4 din Regulamentul 2015/751. În opinia noastră, aceeași interpretare a noțiunilor de plăți, de rabaturi și de stimulente trebuie reținută pentru calculul plăților efectuate atât de acceptant către emitent, cât și în celălalt sens. Prin urmare, dacă numai plățile monetare ar fi luate în considerare pentru calculul compensării nete, toate celelalte forme de remunerare, de exemplu prestațiile, ar trebui să intre în domeniul de aplicare al articolului 5 din acest regulament și să nu fie limitate decât în cazul în care au un efect sau un obiect echivalent comisionului interbancar.

72. Considerăm totuși că această simplitate aparentă contravine textului Regulamentului 2015/751, întrucât definiția „compensării nete” evocă stimulentele în general, fără să se poată deduce că acestea ar fi limitate la stimulente monetare. În plus, acest lucru ar fi contrar obiectivului regulamentului menționat de a limita costurile de plată cu cardul. Astfel, dacă prestații precum punerea la dispoziție a unor „mile” care pot fi schimbate cu bilete de avion nu ar fi integrate în compensarea netă, aceasta ar însemna să se favorizeze dezvoltarea unor asemenea practici de stimulare. În plus, ar fi mai complex să se facă dovada obiectului sau a efectului echivalent comisionului interbancar. Prin urmare, simplitatea normei în raport cu articolul 4 din regulamentul menționat ar fi corolarul unei mai mari dificultăți în punerea în aplicare a articolului 5 din același regulament, întrucât ar trebui să se dovedească simultan valoarea acestor prestații și efectul sau obiectul lor echivalent.

73. În realitate, diferența de apreciere dintre părțile și persoanele interesate privește modul de valorificare a prestațiilor nemonetare pentru a evita orice risc de eludare a plafonării instituite de Regulamentul 2015/751. Valoarea reținută trebuie să fie valoarea economică reală, iar nu valoarea contractuală reținută de părți. Astfel, instanța de trimitere va trebui să calculeze această valoare în funcție de elementele din dosar și ținând seama de obiectivul limitării costurilor pentru tranzacțiile de plată cu cardul.

74. În consecință, propunem să se răspundă la a șaptea întrebare preliminară că articolul 2 punctul 11 din Regulamentul 2015/751 trebuie interpretat în sensul că, în scopul calculării compensării nete, pot fi deduse din remunerațiile primite de partenerul de comarcare de la schema tripartită de plată cu cardul nu numai remunerațiile monetare, ci și prestațiile, care trebuie evaluate de la caz la caz ținând seama de valoarea lor economică reală, pe care partenerul de comarcare le plătește schemei tripartite de plată cu cardul.

V. Concluzie

75. Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de College van Beroep voor het bedrijfsleven (Curtea de Apel pentru Contencios Administrativ în materie Economică, Țările de Jos) după cum urmează:

1) Articolul 2 punctul 11 din Regulamentul (UE) 2015/751 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2015 privind comisioanele interbancare pentru tranzacțiile de plată cu cardul coroborat cu articolul 1 alineatul (5) din acest regulament

   trebuie interpretat în sensul că

   compensarea netă corespunde cuantumului total net al plăților, rabaturilor sau stimulentelor primite de partenerul de comarcare printre altele de la schema tripartită de plată cu cardul cu extindere prin comarcare, chiar dacă partenerul de comarcare nu este un emitent.

2) Articolul 4 din Regulamentul 2015/751 coroborat cu articolul 2 punctul 10 a doua teză din acest regulament

   trebuie interpretat în sensul că

   compensarea netă intră în mod direct în domeniul de aplicare al acestui articol 4.

3) Articolul 5 din Regulamentul 2015/751

   trebuie interpretat în sensul că

   – intră în domeniul său de aplicare remunerațiile, inclusiv compensarea netă, primite de un partener de comarcare, chiar și atunci când acesta nu este un emitent;

   – pe de o parte, orice remunerație convenită, inclusiv compensarea netă, care are fie un obiect, fie un efect echivalent comisionului interbancar, primită de un partener de comarcare de la o schemă de plată cu cardul, de la un acceptant sau de la orice alt intermediar în legătură cu tranzacții de plată sau cu activități conexe, este considerată ca făcând parte din comisionul interbancar și, pe de altă parte, criteriul extinderii activităților schemei de plată cu cardul este relevant pentru evaluarea acestui obiect sau a acestui efect echivalent.

4) Articolul 2 punctul 11 din Regulamentul 2015/751

   trebuie interpretat în sensul că

   – comisionul de servicii perceput comercianților nu poate fi dedus din plățile, reducerile și stimulentele pe care acesta din urmă le primește, în calitate de partener de comarcare, de la

o schemă tripartită de plată cu cardul cu extindere prin comarcare, în legătură cu tranzacții de plată cu cardul sau cu activități conexe;

– în scopul calculării compensării nete, pot fi deduse din remunerațiile primite de partenerul de comarcare de la schema tripartită de plată cu cardul nu numai remunerațiile monetare, ci și prestațiile, care trebuie evaluate de la caz la caz ținând seama de valoarea lor economică reală, pe care partenerul de comarcare le plătește schemei tripartite de plată cu cardul.